

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Хрещатик, 30, тел. (044) 206-38-44, факс (044) 531-36-92
E-mail: kanc@mev.gov.ua, сайт: <http://mpe.kmu.gov.ua>, код згідно з ЄДРПОУ 37471933

На № _____ від _____

**Народному депутату України
Маркевичу Я.В.**

Markevych.Yaroslav@rada.gov.ua

Про розгляд звернення
групи підприємців м.Харькова
і Харківської обл.

Шановний Ярославе Володимировичу!

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України в межах компетенції розглянуло Ваш депутатський запит від 21.06.2018 № 141-4-339 до звернення групи підприємців м.Харькова і Харківської області щодо облаштування комерційних вузлів обліку газу засобами дистанційної передачі даних і повідомляє.

Державне регулювання ринку природного газу здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) – Регулятор у межах повноважень, визначених Законом України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 № 329-VIII, Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 22.09.2016 № 1540-VIII та іншими актами законодавства.

Дистанційна передача даних регулюється пунктом 4 постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем», зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ) та главою 3 розділу X Кодексу ГРМ. Облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних здійснюється з метою удосконалення системи комерційного обліку природного газу, підвищення рівня достовірності вимірювання об'єму природного газу комерційними вузлами обліку в газорозподільних системах та для забезпечення належної організації добового балансування на ринку природного газу України Оператором ГРМ та суміжними суб'єктами ринку природного газу, зокрема споживачами.

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№НД/1-31-1804 від 07.08.2018

09.08.2018 09:13

169892

224289

Національна комісія, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг листом від 20.07.2018 № 6448/16/7-18 надала інформацію стосовно облаштування комерційних вузлів обліку газу засобами дистанційної передачі даних (копія листа додається).

Відповідно до пункту 5 частини 1, пункту 14 частини 1 статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор:

контролює виконання операторами систем передачі та розподілу, операторами газотранспортної та газорозподільних систем, іншими суб'єктами ринків електричної енергії і природного газу, а у відповідних випадках - власниками систем їхніх зобов'язань відповідно до закону;

забезпечує захист прав та законних інтересів споживачів товарів (послуг), які виробляються (надаються) суб'єктами господарювання, що проводять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, розгляд звернень таких споживачів та врегулювання спорів, надання роз'яснень з питань застосування нормативно-правових актів Регулятора.

Додаток: лист НКРЕКП на 5 арк.

З повагою

Міністр

І. Насалик

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 6448/16/7-18 від 20.07.2018

**Міністерство енергетики та
вугільної промисловості України**

*10/2/15
Міністерство*

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), у зв'язку з дорученням Прем'єр-міністра України В. Гройсмана від 12.07.2018 № 26657/1/1-18 до листа Голови Верховної Ради України А. Парубія від 22.06.2018 № 11/10-2523, розглянула депутатський запит народного депутата України Маркевича Я. В. від 21.06.2018 № 141-4-339, та у межах компетенції повідомляє.

З 01 жовтня 2015 року правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, а також здатного до інтеграції з ринками природного газу держав – сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом створення регіональних ринків природного газу, визначаються Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Закон є ключовим документом, що встановлює на українському ринку природного газу європейські норми, визначені в Третньому енергетичному пакеті зокрема, в Директиві 2009/73/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу та Регламенті 715/2009 Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про умови доступу до мереж передачі природного газу.

Відповідно до пункту 6 частини третьої статті 4 Закону до компетенції Регулятора на ринку природного газу належать затвердження кодексів газотранспортних систем, кодексу газорозподільних систем, кодексів газосховищ та кодексу установки LNG.

Згідно з положеннями статті 41 Закону Регулятор затверджує кодекс газорозподільних систем за результатами консультацій із суб'єктами ринку природного газу. Оператор газорозподільної системи розміщує кодекс газорозподільних систем на своєму веб-сайті.

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№12/13313 від 25.07.2018

Кодекс газорозподільних систем повинен містити положення щодо основних правил технічної експлуатації газорозподільних систем, планування, оперативно-технологічного управління та розвитку газорозподільних систем та механізми нагляду за їх додержанням.

Таким чином, повноваження НКРЕКП щодо затвердження кодексу газорозподільної системи визначено Законом України «Про ринок природного газу».

На виконання вимог Закону постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Постанова) було затверджено Кодекс газорозподільних систем, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс), який визначає взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем.

При цьому, при державній реєстрації Постанова та Кодекс пройшли правову експертизу в Міністерстві юстиції України на відповідність їх положень Конституції та чинному законодавству України.

Згідно з положеннями пункту 4 Постанови власникам комерційних вузлів обліку природного газу (крім комерційних вузлів обліку, які використовуються в побути) необхідно забезпечити облаштування засобами дистанційної передачі даних власні комерційні вузли обліку:

річний обсяг обліку природного газу яких перевищує 3 млн м³ – протягом півроку з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 1 млн м³ до 3 млн м³ – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 100 тис. м³ до 1 млн м³ – протягом одного року та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких від 10 тис. м³ до 100 тис. м³ – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

річний обсяг обліку природного газу яких менше 10 тис. м³ – протягом двох років та шести місяців з дня набрання чинності цією постановою.

Порядок облаштування точок вимірювання засобами дистанційної передачі даних визначено положеннями глави 3 розділу X Кодексу.

Так, відповідно до пунктів 1-2 глави 3 розділу X Кодексу, з метою удосконалення системи комерційного обліку природного газу, підвищення рівня достовірності вимірювання об'єму природного газу комерційними вузлами обліку в газорозподільних системах та для забезпечення належної організації добового балансування на ринку природного газу України Оператори ГРМ та їх суміжні суб'єкти ринку природного газу, зокрема споживачі, повинні здійснювати відповідні заходи з організації та облаштування комерційних вузлів обліку природного газу засобами дистанційної передачі даних.

Власники комерційних вузлів обліку (крім побутових споживачів зі споживанням до 0,01 млн м куб.) зобов'язані в установленому законодавством порядку забезпечити організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

При порушенні визначених законодавством строків на облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних або недопуску

Оператора ГРМ на облаштування зазначеної системи за його рахунок Оператор ГРМ має право застосувати до власника комерційного обліку заходи з обмеження (припинення) передачі та/або розподілу природного газу на його об'єкт.

Таким чином, власники комерційних вузлів обліку зобов'язані в установленому законодавством порядку забезпечити організацію та облаштування на власному комерційному вузлі обліку засобів дистанційної передачі даних за власний рахунок у строки, визначені пунктом 4 Постанови.

Згідно з пунктом 3 глави 3 розділу X Кодексу організація та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних здійснюється у такому порядку:

отримання у Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку;

розробка на підставі технічного завдання Оператора ГРМ робочого проекту з організації та облаштування системи дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку та його погодження Оператором ГРМ;

закупівля необхідного обладнання, монтаж засобів дистанційної передачі даних, налагодження каналів зв'язку і передачі даних та перевірка достовірності переданих (зчитаних) даних до Оператора ГРМ;

прийняття в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку за участі Оператора ГРМ, що має підтверджуватися відповідним актом введення в експлуатацію.

Таким чином, заходи з забезпечення облаштування засобами дистанційної передачі даних власних комерційних вузлів обліку здійснюються за рахунок їх власників з урахуванням відомостей щодо власності на такі комерційні вузли обліку, наведені в актах розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін, що є невід'ємною частиною Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498 (далі – Типовий договір розподілу).

При цьому, Оператор ГРМ за власний рахунок здійснює організацію та облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних, які є власністю Оператора ГРМ. У цьому випадку Споживачі не мають права відмовити Оператору ГРМ у здійсненні таких заходів.

Окремо звертаємо увагу, що відповідно до рекомендацій НКРЕКП, з метою запровадження єдиного підходу до облаштування комерційних вузлів обліку природного газу споживачів засобами дистанційної передачі даних, на веб-сторінках операторів газорозподільних систем в мережі Інтернет було розміщено уніфіковані вимоги щодо: протоколу передачі даних; каналів зв'язку, які будуть застосовуватись для зчитування та передачі даних з комерційного вузла обліку; апаратного та програмного інтерфейсу лічильників; спільного використання введених в експлуатацію засобів дистанційної передачі даних, встановлених на комерційному вузлі обліку та інших загальних вимог щодо облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку.

За наявною в НКРЕКП інформацією, отримання у Оператора ГРМ технічного завдання на проектування організації та облаштування засобів дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку здійснюється безоплатно.

Разом з цим, виконання робіт з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних належать до конкурентного ринку та не потребують отримання ліцензії НКРЕКП, а споживачі самостійно здійснюють закупівлю необхідного обладнання та обирають виконавця робіт з облаштування комерційних вузлів обліку засобами дистанційної передачі даних. Отже вартість таких робіт є договірною та визначається між споживачем та відповідною монтажно-будівельною організацією.

При цьому, зазначаємо, що Регулятором постійно здійснюються заходи, направлені на вдосконалення положень актів вторинного законодавства, прийнятих на виконання вимог Закону України «Про ринок природного газу», з урахуванням норм Директив та Регламентів Європейського Союзу.

Так, з метою імплементації Регламенту (ЄС) № 312/2014 від 26.03.2014 про запровадження Кодексу Мережі щодо балансування газу в газотранспортній системі (далі – Регламент ЄС № 312), який є частиною стандартних правил роботи на європейських ринках природного газу, Регулятором було розроблено та прийнято постанову НКРЕКП від 27.12.2017 № 1437 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо впровадження добового балансування на ринку природного газу та процедури розробки, подання і затвердження Плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років», яка набирає чинності 01.08.2018.

Положення зазначеної постанови направлені на впровадження добового балансування на ринку природного газу, стимулювання постачальників самостійно врегульовувати власні небаланси, стимулювання розвитку оптового ринку газу, що значно збільшить привабливість українського газового ринку для енергетичних компаній та сприятиме швидкій інтеграції до європейського газового ринку.

Варто зазначити, що запровадження добового балансування на ринку природного газу є одним із важливих механізмів реалізації правил роботи на ринку природного газу відповідно до положень Регламенту ЄС № 312.

При цьому, засоби дистанційної передачі даних, встановлені (організовані) на комерційному або дублюючому вузлі обліку, забезпечать на безперервній основі можливість дистанційного доступу до зазначених вузлів обліку з метою зчитування (контролю) та передачі їх даних каналами зв'язку до оператора газорозподільної системи, що в свою чергу забезпечить достовірною інформацією про щодобове споживання при здійсненні заходів з добового балансування в рамках реалізації положень Регламенту ЄС № 312.

Крім цього, впровадження системи дистанційного зчитування показників лічильників відповідає вимогам статті 18 Закону та нормативно-правовим актам, прийнятим на виконання вимог зазначеного закону.

Так, відповідно до положень частини четвертої статті 18 Закону держава заохочує впровадження новітніх систем, у тому числі апаратних засобів, обліку природного газу, зокрема тих, що забезпечують можливість споживача активно управляти власним споживанням.

При цьому, звертаємо увагу, що віднесення витрат на облаштування комерційних вузлів обліку газу засобами дистанційної передачі даних до операційних витрат газорозподільного підприємства призведе до суттєвого зростання тарифів на послуги розподілу природного газу, що створить додаткове

фінансове навантаження на всіх споживачів природного газу України, у тому числі побутових, а також тих, які станом на сьогодні виконали вимоги чинного законодавства та за власний рахунок забезпечили організацію та облаштування на власних комерційних вузлах обліку засобів дистанційної передачі даних.

Одночасно повідомляємо, що НКРЕКП здійснює аналіз проблемних питань, які виникають на ринку природного газу та опрацьовує можливі способи їх вирішення, зокрема шляхом удосконалення нормативно-правових актів НКРЕКП.

Так, на підставі аналізу результативності дії нормативно-правових актів НКРЕКП, зокрема Кодексу ГРМ та Типового договору розподілу, постановою НКРЕКП від 12.07.2018 № 691 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494 та внесення змін до Типового договору розподілу природного газу», передбачено встановлення заборони Оператору газорозподільних систем здійснювати заходи з припинення розподілу природного газу на об'єкт споживача у випадку надання власником комерційного вузла обліку Оператору ГРМ гарантійного листа щодо зобов'язання у визначений ним строк, але не пізніше 01.05.2019 року, облаштувати комерційний вузол обліку газу засобами дистанційної передачі.

Постанова НКРЕКП від 12.07.2018 № 691 набере чинності з дня, наступного за днем опублікування зазначеної постанови у газеті «Урядовий кур'єр».

Голова НКРЕКП

О. Кривенко